

**ПЕРШИЙ ЕТАП ДЕТЕРМІНОЛОГІЗАЦІЇ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ
ЕКОНОМІЧНОЇ ЛЕКСИКИ: ПАРАДИГМАТИЧНИЙ І СИНТАГМАТИЧНИЙ
АСПЕКТИ**

Розвиток термінології носить діалектично суперечливий характер: спеціальне слово входить в парадигму і прагне закріпитися за нею, але, під впливом загальних закономірностей розвитку мови, воно може розширити своє значення і стати одиницею побутової системи, тобто змінити парадигму. Завдяки детермінологізації фахова лексема отримує невластиве їй мовне оточення. Під детермінологізацією, чи деспеціалізацією розуміємо вихід фахової одиниці за межі галузевого поля, втрату властивостей, зумовлюючих термінологічність її наступну узуалізацію спеціального значення загальномовним уживанням. Значеннєві модифікації детермінологізації передаємо структурно: "термін :: не термін". Процес зміни семантичного змісту фахової одиниці – один з істотних у мові. Труднощі аналізу цього явища викликані тим, що форма слова не змінюється.

Виходячи з характеру значення термінів, якого вони набувають у нефарховому контексті, виділяємо три етапи запозичення галузевої лексики загальною мовою. На першій ступені термін повністю зберігає зв'язок своєї семантики з притаманним йому в економічній підсистемі поняттям, тому що він використовується у своєму вузькому значенні. Отже, не порушується його пряме номінативне значення та термінологічна характеристика. Підтримуємо думку Ф.О. Нікітіної, що у даному випадку не можна говорити про деспеціалізацію терміна. Адже в галузевій комунікації він залишається терміном, незважаючи на його проникнення у нефархову мову в існуючому вузькому значенні. Простежується зміна сфери функціонування терміна зі збереженням його спеціального значення. Тому, вводячи поняття несемантичної детермінологізації для лексем початкового етапу деспеціалізації, вважаємо, що воно найбільш точно розкриває характер таких одиниць. При цьому галузева лексема, залишаючись у складі економічної системи, стає зрозумілою для більшості носіїв загальної мови, що призводить до певного різновиду полісемії: слово вживається в термінології та загальнонаціональній мові, носії якої розуміють його в цілому, не знаючи про специфічні особливості поєднання з реалією, що лежить в основі терміна. Наприклад, у реченнях: "*Lawyers acting for the Labour donor said he had done nothing wrong when shares in his property company, Minerva, were "settled on trusts for him and his late wife". (The Sunday Times: 15/02/15); "All GPs will be expected to refer patients to a company that will assess their ability to work and draw up a plan for their return". (The Times: 19/02/15); "However, Cluff Natural Resources, the company looking to develop underground coal gasification (UCG) under the Firth of Forth, said that there was no inherent risk involved". (The Times: 23/02/15); "A small historic city in the lowlands, bursting with culture and bicycles, beloved of entrepreneurs and corporates alike, with a thriving property market is being tipped as a place worthy of investment". (The Times: 19/02/15) одиниці entrepreneur ("someone who starts a company, arranges business deals, and takes risks in order to make a profit" (LDOCE)) та company ("an organization that makes or sells goods or services in order to get money" (LDOCE)) вжиті у спеціальному значенні, занесеному до лексикографічного джерела. Проте їхня семантика, що засвідчена фаховими словниками (*entrepreneur* – "a person, usu. the owner, who organizes, finances and manages a commercial or industrial organization in the expectation of making a profit"; *company* – "a formal association of persons for business, esp. a corporation or group of persons legally incorporated under company law" (LDOBE)) повніша, бо містить більше семантичних компонентів, що маніфестують зв'язок із економічною галуззю. Таким чином, у парадигматиці фіксується результат несемантичної детермінологізації, підтверджується перехід слова до лексичних одиниць літературної мови. Оскільки матеріальна оболонка і семантична структура термінів переносяться до загальної системи, вважаємо, що початковий етап деспеціалізації відбувається як міжсистемна мотивуюча взаємодія на рівні планів змісту та вираження.*

Фурсова Людмила Іванівна, ст. викладач, Житомирський державний технологічний університет, англійська філологія, kim_fli@mail.ru